

ПАМ'ЯТІ Л.Ф. РОЗАНОВА
31.07.1946—23.11.2025

23 листопада 2025 р. українська наукова спільнота понесла непоправну втрату — пішов у засвіти прекрасний вчений, наставник, керівник, доктор біологічних наук, професор Леонід Федорович Розанов. Уся наукова діяльність Леоніда Федоровича була пов'язана з кріобіологією.

Леонід Федорович народився 31 липня 1946 в м. Кемь Карельської Автономної республіки, закінчив Ланкярвікульську семирічну школу (м. Лахденпох'я). Після того, як його батьків перевели працювати в м. Харків, все життя Леоніда Федоровича було пов'язане з цим містом та Україною. Росіянин за походженням, він самовизначився українцем і був справжнім патріотом нашої країни до кінця свого життя. Після закінчення радіофізичного факультету Харківського державного університету імені Горького за спеціальністю біофізика Леонід Федорович пов'язав своє життя з наукою. Спочатку він працював на посаді старшого інженера в Українському інституті підвищення кваліфікації лікарів у лабораторії низькотемпературної консервації кісткового мозку і крові Міністерства охорони здоров'я. Після створення у 1972 р. у Харкові Інституту проблем кріобіології і кріомедицини (ІПКіК НАН України) Леонід Федорович був серед перших його співробітників. У 1977 р. Леонід Федорович захистив дисертацію кандидата біологічних наук, у 1987 р. отримав звання старшого наукового співробітника. Тривалий час він працював у відділі низькотемпературного консервування, протягом 1984–1996 рр. очолював лабораторію теоретичних основ низькотемпературного консервування цього відділу. Результати наукової робо-

ти Л.Ф. Розанова були оформлені в дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук. У 2007 р. йому було присвоєно звання професора. У 2014 р. Л.Ф. Розанов очолив новостворену лабораторію фітокріобіології, яка стала одним з провідних структурних підрозділів ІПКіК НАН України. Наукові інтереси Леоніда Федоровича були спрямовані на визначення особливостей взаємодії кріопротекторів з біологічними об'єктами різного рівня організації, дослідження процесів, які відбуваються на етапах охолодження та нагрівання зразків. Його дослідження були опубліковані в понад 100 наукових працях, 2 монографіях, він був автором підручників для студентів та науковців різних напрямків діяльності, які пов'язані з дослідженнями дії низьких температур.

З 1978 по 1983 рр. Л.Ф. Розанов працював на посаді ученого секретаря ІПКіК НАН України. За його безпосередньої участю у переліку ВАК затверджувалася нова спеціальність «кріобіологія». Під його керівництвом захистилося 4 кандидати наук. Він був членом спеціалізованої вченої ради, членом редколегії журналу «Проблеми кріобіології», брав активну участь у роботі ІПКіК НАН України. Крім наукової та організаційної діяльності, Леонід Федорович викладав спецкурси «Кріобіофізика», «Медичні кріотехнології» на кафедрі біологічної і медичної фізики Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Все життя Леонід Федорович майстерно викладав свої роздуми, надії, сподівання, настрої у поезію. За своє життя він випустив книгу «Вік змії», у передмові до якої зазначив: «відрізок життя 42–55 років визначається як період особливо гострого почуття того, що життя проходить». У лютому 2022 р. Леонід Федорович попав під окупацію, і коли йому з сім'єю вдалося виїхати до Німеччини, він написав там багато нових віршів, один з яких найбільше відповідає його відчуттю перебування на чужині:

*Я скоро піду, та не весь й не відразу
Зустрінемося ми десь поблизу ставка,
Почуєш, як з крони спускається фраза:
«Любов до життя — вона вічна, палка!»
Я скоро піду наче добриво в траву,
І буду шуміти вам листям в гаю.
Життя — це краса... І звичайно ви праві,
коли залишаєтесь в рідній країні.*

Цитування: Пам'яті Л.Ф. Розанова. *Проблеми кріобіології і кріомедицини*. 2025; 35(4): 242.

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2025. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)